

## The Project Gutenberg eBook of Setä: Ilveilys yhdessä näytöksessä, by Samuli Suomalainen

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at [www.gutenberg.org](http://www.gutenberg.org). If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Setä: Ilveilys yhdessä näytöksessä

Author: Samuli Suomalainen

Release date: March 27, 2016 [EBook #51577]

Language: Finnish

\*\*\* START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK SETÄ: ILVEILYS YHDESSÄ NÄYTÖKSESSÄ \*\*\*

Produced by Tapio Riikonen

# SETÄ

Ilveilys yhdessä näytöksessä

Kirj.

Samuli S. [Suomalainen]

U. W. Telén & Co, Kuopio, 1898.

*Omistettu rouva Aurora Aspegrenille*

## HENKILÖT

*Väinö Aironen*, nuori ylioppilas. *Herra Arvelin*, hänen setänsä. *Pellonpää*, talon isäntä.

*Näyttämö*: hyvin sisustettu huone, ovi perällä oikealla. Vasemmalla vuode-uutimet.

1:nen kohta.

Aironen (yksin).

*Aironen* (Kävelee lattialla edes takaisin, kädet seljän takana, käsissä vihko. Jupisee itseksensä.) "Oi, hyvä herra, oi! Niin ei se käydä saa, niin ei se käydä voi! Kas kuinka" — — (Ääneen.) Mutta se nyt on merkillistä, ett'en saa tuota päähäni, ja huomenna pitäisi vaan astua yleisön eteen! Helkkariinko se muisti minulta on mennyt! Kuinkas se nyt taas olikaan: "Oi, hyvä herra, oi" — — Ja sitä paitsi, en minä saata ymmärtää, miksikä tällainen tytön rooli juuri minulle työnnettiin! Hyväntahtoinen mieshän se on, tohtori Bergbom, kun sallii minun nyt jo toista kertaa esiintyä koetteeksi Suomalaisen Teaterin näyttämöllä. Mutta miksikä juuri tyttönä eikä luutnanttina, niinkuin viime kerralla? Niin, sanoi hän, teissä on niin paljon hentoutta, ja te voitte saada äänenne sekä miehekkääksi että naiselliseksi, ja sitä paitsi teidän hento ruumiinrakennuksenne j.n.e., j.n.e. Minua harmittaa vähän nuo "hennot" ja "naiselliset". Minä voin saada ala-e:n milloin hyvänsä. (Laulaa.) La-la-la-la... no niin, nyt tosin en sitä saa, mutta kyllä minä sen tavallisesti saan. (Katselee itseään.) Ja lienenkö minä vainenkaan niin akkamainen? —. Ja päälle päätteeksi täytyi vielä ajaa viikset pois! — Haa! Minä tahtoisin jotain tragillista, jotain Hamletia, jotain Macbethia! Minä panisin koko teaterin säpsähtämään. (Deklamoi:)

Tule henkiin jälleen  
Ja korpehen mua vaadi miekkasille,  
Ja pelvosta jos piilen, naisten hemmuks  
Mua silloin hauku. Pois sa hirmuhaamu!  
Pois, tyhjä ilve!

(Pellonpää tulee peräovesta.)

2:nen kohta.

Aironen. Pellonpää.

*Pellonpää.* Vai ilive vainen! Sapperment! Min' oun hyvä mies, ja hyvä se on mulla se mielenii loatu, mutta elekeehän...

*Aironen.* Tekös siinä olittekin, herra Pellonpää? Minä olin näyttelevinäni Macbethia, ja te tulitte verrattoman sopivaan aikaan. Nyt näyttelemme yhdessä! Minä olen Macbeth, ja te olette Banquo.

*Pellonpää.* Jaa minäkö?

*Aironen.* Te olette Banquo.

*Pellonpää.* Mikä peiakkaan Pankko?

*Aironen.* Oikeastaan te ette enää ole itse Banquo, vaan (salaperäisesti) Banquon haamu, sillä itse olette te jo kuollut, murhattu, mur-hat-tu salakavalalla tavalla.

*Pellonpää.* Jaa minäkö? Mutta...

*Aironen.* Kas niin, ei mitään muttaa. Te olette nyt se Banquo, jonka minä vasta eilen illalla murhasin.

*Pellonpää.* Äläst' ny, sanoi Porilainen. Mutta kuulkeehan nyt, majisteri! En minä ou tullunna tänne tijaatteria pelloomaan, vaan tahon teille sanoa, jotta... sapperment!

*Aironen.* Niin, niin, minä tiedän varsin hyvin, mitä te läksitte sanomaan. Sapperment! Mutta tehkää nyt mielikseni; näytelkäämme yhdessä vähäsen vain, hyvin pikkuruisen. (Pyytäen.) Hyvä herra Pellonpää! Ruvetkaa nyt Banquoksi ja (hiljalleen pakottaen häntä tuolin luokse) käykää tuohon tuolin taakse kykkysillenne, tuohon noin. Olettehan te aina niin hyvä...

*Pellonpää.* No, hyvä se on mulla se mielenii loatu. Sapperment! Mutta mittees minä tuonne tuolin taakse?

*Aironen.* Sen saatte pian nähdä. No käykää jo toki, hyvä ihminen, kykkysillenne! (Painaa hänet alas.) Olkaa siellä nyt hyvin hiljaa ja kun minä sanon

Niin, onneks olkoon  
Hänen ja kaikkein!

silloin nousee sieltä verkalleen ja katsokaa minuun, niinkuin kuollut katsoo.

*Pellonpää* (tuolin takana). Jaa kuollutko? Eihän ne vainoot mitä kaho.

*Aironen.* Mutta haamut katsovat, ja te olette juuri haamu.

*Pellonpää.* Jaa minäkö?

*Aironen* (yhä kiivastuen). No mutta olkaa, hyvä ystävä, nyt ääneti ja kuunnelkaa!

*Pellonpää* (tuolin takana). Kyllä teä nyt on sitä vihon viimeistä, mutta kun neät se mielenloatu... niin minkäs sillen nyt soa? (Istahtaa lattialle.) Äh-häh!

*Aironen* (kuin edellä). Vaiti nyt!

*Pellonpää.* Ols vai ny, sanoi Porilainen.

*Aironen* (kuin edellä). Nyt se alkaa. (Deklamoi:)

Hoi, viinaa, sarkka täyteen!  
Nyt koko seuran...

*Pellonpää* (kurkistaen tuolin takaa). Kuulkees, majisteri, elekee panna pahaksi...

*Aironen* (itseksseen.) Tuo mies on kauhea. (Ääneen.) Mitä hittoja te nyt siellä vielä?

*Pellonpää.* Sitä minä voan, jotta sill'aikoo kuin työ siellä soarnata poasuate, niin mittees, jos tässä näinikkään joutessaan panis piippuun?

*Aironen* (itseksseen). Kyllä tuo mies tekee minut vielä hulluksi. (Ääneen.) Polttakaa, polttakaa ja (itseksseen) pakahtukaa.

*Pellonpää* (vetää piipun taskustaan). Vot niin, sanoi ryssä.

*Aironen.* (Deklamoi:)

Hoi, viinaa, sarkka täyteen! —  
Nyt koko seuran terveydeksi juon,  
Ja ystävämme Banquon...

*Pellonpää.* Se olen minä, neät-sä.

*Aironen* (jatkaa)....

jota kaipaam. Josp' olis tässä hän!...

*Pellonpää* (tulee tuolin takaa esille)

*Aironen* (tuskissaan). Ei vielä, ei vielä!

*Pellonpää.* Oisiikohan teällä tulitikkuja? Ei neät sattuna völjyyn. Se mejän mamma se aina kävvöö ja koplottelloo kaikki tikut taskuloista. Kas, tuossahan niitä töskyjä onnii. (Tarkastelee.) Jaa, neä on niitä alastarolaisia.

*Aironen* (vaipuu epätoivoisena nojatuoliin, seljin Pellonpäähän, itseksseen). Ellei tuo mies vielä tänä päivänä vie minua Lapinlahteen, niin se on ihme ja kumma.

*Pellonpää* (on sillä välin asettunut tuolin taakse lattialle). No nyt kelepoo pelata kometiijoo. Alakakee voan. (Äänettömyyttä.) No? (Samoin) No!? Mittees työ siellä kuhnailetta? Elekee viivytellä! (Kurkistaa tuolin takaa.) Ettekös työ pellookkaa?

*Aironen* (masentuneena). En.

*Pellonpää.* Mikääst o? sanoi Porilainen.

*Aironen.* Te olette mahdoton.

*Pellonpää.* Jaa minäkö?

*Aironen.* Te juuri.

*Ääni* (ulkoa). Hiskias!

*Pellonpää* (kiireesti esille). Voi hiivatti! Muija huutaa hoilottelloo. Ja minä teällä... Kuulkees nyt, hyvä majisteri, nyt minun pittää teille sannoo, jotta, jolletta työ jo tännään maksa, niin...

*Aironen* ... niin te ajatte minut pois. Niinhän te teette?

*Pellonpää.* Elekee ottoo leikiks. Niin minä justiisa teennii. Sapperment!

*Aironen.* Sitähän te olette sanoneet jo sata kertaa. Miks'ette tee sitä? Ajatelkaas toki tuota hirmuista laitaa, — kak-si-sa-taa markkaa on teillä saamista minulta! Voi hirmuista summaa kuitenkin! Te olette niin köyhä; ette voi odottaa. Teidän täytyy rummuttaa maailmalle, että se ja se ylioppilas on semmoinen ja semmoinen lurjus. Te näette miehen (yhä innostuen), joka rakastaa taidetta, — joka jumaloi sitä, ja jonka setä ei sallisi hänen lukea muuta kuin lain-oppia. Te näette miehen, joka käy jaloa polkua, miehen, joka uhraa kaiken voimansa isänmaan alttarille. Ja tuo mies pitää teidän masentaa, saattaa huutoon, sillä hän ei ole maksanut teille (ylenkatseella) kah-ta-sa-taa markkaa. Te joudutte kurjuuteen, mieron tielle. Te pelkäätte, ett'ei moista summaa teille milloinkaan makseta. Haa, menkää, ylevä ystävä; kiiruhtakaa täyttämään jalo päätöksenne!

*Pellonpää* (joka on osoittanut lauhtuvansa sitä myöten kuin A:n pathos on kasvanut). Elekeehän nyt tokkiisa, hyvä majisteri! (Itsekseen.) Peijakkaan kelepö poika, vaikka vähäsen huolimaton. (Ääneen.) Enhän minä nyt sitä niin juluman pahasti meinannakkaan. Ja (tuttavallisesti) neättehän, enhän minä oikiistaan niinkuin ihe, mutta se muijahan se aina nalakuttelloo: mäne sinä, sannoo, ja voaji sinä, sannoo. Elekee nyt suuttua! Enhän minä tuota niinkuin eppäile, jott'ei sitä velekoo joskus saisi.

*Aironen.* Joskus? Te voitte saada piankin, sillä setä tulee kaupunkiin näinä päivinä.

*Pellonpää.* Setäkö?

*Aironen.* Niin kirjoittivat minulle hyvät ystävät maalta.

*Pellonpää.* No sitten en minä enää puhu sannookaan. Eikä se muijakaan...

*Ääni* (ulkoa). Hiskias!

*Pellonpää* (huutaa ulos). Elähän uluvo! Sapperment! (A:lle.) Vai tulee setä! Mutta kuulkeehan, majisteri! Mitteehän se setä sannoo, kun kuuloo, jotta työ toassiisa pellootte tijaatteria, ja huomennahan työ toas pellootte?

*Aironen.* Mitäkö sanoo? Hm!

*Pellonpää.* Setähän se teitä kyllä rakastaa, mutta antaa palttua tijaatterille, ja jos työ niinkuin liian kauan outte ihapäinen, niin...

*Aironen.* Niin?

*Pellonpää.* Niin kuinhan ei voan hylykäs teitä, ihapäinen kun on heännii. Outtakos työ oatellunna sittai asijoo?

*Aironen.* Minä olen ajatellut vaan yhtä asiaa.

*Pellonpää.* No, mittee niin?

*Aironen.* Sitä, että menen teaateriin, sillä näyttelijäksi minulla on taipumusta eikä suinkaan kuivaksi lain-oppineeksi. Ja jos niinkin kävisi, että setä minut hylkää, niin...

*Pellonpää.* No?!

*Aironen.* Menen sittenkin.

*Pellonpää.* Pirä pääll' joka sääll', sanoi Porilainen.

*Aironen.* Setä kuuluu tulevan kaupunkiin tutkistelemaan asiata perin pohjin, ja toivoakseni käy kaikki vielä hyvin. Kunhan ei vaan tulisi tänään eikä huomenna; muutoin hän kenties kieltäisi, ja minähän olen jo luvannut esiintyä huomenna.

*Pellonpää.* Elekee pahaksi panna. Mikäs työ huomenna outte niinkuin olevinanna?

*Aironen.* Minä esiinnyn tyttönä.

*Pellonpää.* Tyttönä! Sapperment! Jopa ois tuokii sommoo nähä! Tyttönä! Hi-hi-hi!

*Aironen.* Herra Pellonpää! Tiedättenkös mitä?

*Pellonpää.* Jaa minäkö?

*Aironen.* Minä panen paikalla tytön vaatteet päälleni ja lausun muutaman repliikin. Te saatte sanoa

sitten, missä minä en ole oikein akkamainen.

*Pellonpää.* No se käy loatuun. Replakoista en minä varsissakkaan ymmärrä mit'ikkään, mutta akkaväestä minulla on helekkunanmoinen tolokku. Sapperment!

*Aironen.* Malttakaa sitten hetkinen!

(Menee uutimien taa.)

*Pellonpää* (käy pitkälleen sohvalle. Itsekseen). No poikoo sit' on tuossai. Sapperment! Tijaatteri se voan peässä pyörii; luvuista ei puhettakkaan. Ja mittees helssinkiä hyö sitä poikoo estelöövätäkään mänemästä sinne, minne niinkuin oma halu vettä ja meininki pittää? Minuttii, nyt yheks esmerkiks, isä vainoo pani reätälän oppiin, mutta minäpäsin otin ja karata hujautin ja läksinnii suutarin oppiin. Ja se oli minulle onneksi se. Kyllähän se Heiskas-vainoo oli juluman kovvoo miestä enissä, ja selekäännii pani poikoo ja vatkasi niinkuin ruoan tapa siihen aikaan voati, mutta sälliks peästyäin, niin ei muuta kuin herra Pellonpääks voan karahtieraili, ei ihmeekskään muuta kuin: herra voan ja herra. No ja sitten se Heiskas-vainoo otti ja kuoli. Hm. Ja puolen vuuvven peästä ottaa ja sannoo se Heiskaska minulle paukauttaa, jotta mittees myö nyt tässä kursaillaan; tykkäämmähän myö toisistamma sen verran ies, jotta eiköhän lähtä tästä pappilaan? Ja minä kun sanoa hujautin, jotta no soromnoo, niin paikalla kaulaan muksahti ja pappilaan sitä mäntiin.

*Aironen* (uutimien takaa). Sanoitteko te mitä, herra Pellonpää?

*Pellonpää.* Niin, sitähan minä tässä voan ihekseni hoastelen, jotta mittee sitä immeistä mihinkään väkisin vettee jutistaa, niinkuin härkee sarvista, niinkuin nyt teitä siihen lain-oppiin. — On niitä meillä Suomenmoassa muitennii noita hoikkakintusia salakkoherroja; velekasoappaat jalassa ja velekatakit peällä istutaan kökötettään Kappelissa niin helekkunan ylypeinä ja sitä venskoo viskellään joka puolelle. Ei siinä meikäläistä miestä tunnetakkaan. Mutta annas kuu tulee pattiinia tarvis, niin silloinkos soitteloovat kuin huilulla: herr mestar, herr mestar, herr Pellonpee, pesta ven, haar int pengar, ventta liitte. Jos en minä oisi niin hyvä mies ja jos ei minulla se mielenii loatu...

*Aironen* (uutimien takaa). Herra Pellonpää! Viskatkaa, olkaa hyvä, sieltä pöydältä sininen rosetti. Mutta viskatkaa uutimien yli.

*Pellonpää* (nousee ähkien, viskaa). Jaa tämäkö?

*Aironen* (kuin edellä). Kiitos! Se juuri.

*Pellonpää.* Kuulkeehan, majisteri!

*Aironen.* No mitä nyt?

*Pellonpää.* Minä tässä meinoon, jotta jos niinkuin auttajoo tarvihtisia, niin minä oisin tässä valamis kamarineihtyeksi. Sapperment!

*Aironen.* Ei, ei, ette saa tulla, ei se sovi.

*Pellonpää* (itseksseen). Ujo on neät tuokii poikalapseksi. (Ääneen.) No miten voan tykkeettä. Minä voan sen takia ihteäni tarjoilen, jotta olen sellaiseen työhön tottuna. Se mejän muija näet kun on niin juluman lihava, jotta tuskin omin voimisa keäntymään peäsöö, niin minä aina, oamuin, illoin soan olla apuna. Ja on siinä nauhoo ja nyöriä sennii seihtemee sorttia. Peästä teä ja sijo se, ja jos umpsolomuun sattuu mänemään, niin — sapperment!

*Aironen* (tulee esiin tyttönä, niiaa). Hyvää päivää, herra Pellonpää!

*Pellonpää.* No seihtemän seppee! Outtako työ ihan ihe?

*Aironen.* Enkö kelpaa?

*Pellonpää.* No kyllä kelepootta, kyllä kelepootta! Ja niin helekutin nätti tyttö kuin outtennii! Oleks nähny nätei flikoi? sanoi Porilainen.

*Aironen.* Ja nyt minä ensiksikin panen piippuun ja sitte saatte kuulla ja katsella minua oikein tarkasti. (Panee piippuun ja sytyttää. Perällä soitetaan.) Hyvät ihmiset! Siellä soitetaan! Kukahan kumma siellä lienee? Kun ei vaan olisi räätäliltä lasku! Saas nähdä, tunteeko opinpoika minua tässä puvussa! (Juoksee piippu kädessä avaamaan, ja palajaa säikähtyneenä.) Taivas! Nyt on kaikki hukassa! Setä!

*Pellonpää.* Jaa mitä?

*Aironen.* Setä tuli!

*Pellonpää.* Ettäkö ihe setä?

*Aironen.* Hän juuri.

*Pellonpää.* Ja työ tuollaisena, tytön puvussa! Sapperment! Mitteehän kometiijoo tästä nyt tulloo? Kun peäsis, kun peäsis. Nyt tästä vasta parempi kometiia tulloo. Pal piree ja paree, sanoi Porilainen. Voi sapperment! (Pois oikealta.)

3:s kohtaus.

*Aironen.* Arvelin.

*Arvelin* (tulee perältä). Kuulkaas, hyvä neiti! Minuakos te säikähditte, vai miksikä te pakenette rehellisiä ihmisiä? Toinen tulee koreasti, soittaa kelloa, hänelle avataan, mutta samassa, ikäänkuin mörkö olisi nähty, juostaan pois. Hyvä, ett'ei salvattu oven väliin tätä minun nenäkultaani!

*Aironen* (yhä piippu kädessä, hämillään, itsekseen). Mikähän minut perii?

*Arvelin.* Kuulkaa minua toki, neitiseni! Vastatkaa minulle, asuuko tässä majori Silén tai Selin, en muista varmaan, mutta jompikumpi?

*Aironen* (itseksseen.) Mitä on tehtävä? Setä ei tunne minua. Hän on sitä paitsi likinäköinen. Hän on nähtävästi erehdyksessä tullut tänne. Majori, jota hän hakee, asuu vastapäätä.

*Arvelin* (itseksseen). Olisikohan tyttö kuuro! (Ääneen, kovaa.) Asuuko tässä majori Silén tai Selin, jompikumpi?

*Aironen* (itseksseen). Kävi nyt miten kävi! (Ääneen.) Kyllä, herra, kyllä hän asuu tässä, mutta — suokaa anteeksi — hän asuu vastapäätä; se tahtoo sanoa, kyllä hän asuu tässä, mutta — ymmärrättehän...

*Arvelin,* Lempo tuollaista ymmärtäköön, suokaa anteeksi! Hän asuu tässä ja hän asuu vastapäätä ja hän asuu kumminkin tässä.

*Aironen.* Niin, katsokaa, kyllä hän asuu tässä, mutta...

*Arvelin.* Mutta ei ole kotona?

*Aironen.* Aivan niin. Hän ei ole kotona.

*Arvelin.* No se on selvää puhetta.

*Aironen.* Se on hyvin selvää. Hän läksi tästä senaattiin, viemään kiireisiä asiakirjoja, semmoisia supliikeja, ymmärrättehän, supliikeja.

*Arvelin.* Sunnuntainako?

*Aironen* (itseksseen). Hiis! (Ääneen.) Ei juuri senaattiin, mutta (takertuen) hän, näettekös, hän meni pois... tuota... niin... hän meni pois... ymmärrättehän... pois kotoansa...

*Arvelin.* Kirkkoon luultavasti?

*Aironen* (kerkeästi). Niin juuri kirkkoon, juuri kirkkoon. (Itsekseen.) Huh!

*Arvelin* (itseksseen). Tyttö näyttää olevan vähän hajamielinen, mutta erinomaisen solakka, ja äänikin semmoinen sointuva. Paha vaan, että silmälasini jäivät hotelliin. (Ääneen). Te olette luultavasti, majorin...

*Aironen.* Niin juuri... hänen...

*Arvelin.* Hänen...

*Aironen.* Hänen...

*Arvelin.* Hänen ottotyttärensä.

*Aironen.* Aivan niin, hänen ottotyttärensä.

*Arvelin.* Täydellä valtakirjalla.

*Aironen.* Teillä on erinomainen arvaamisen lahja.

*Arvelin* (yhä ystävällisemmin). Ja siksi uskallatte olla vähän vallaton.

*Aironen*. Mitä tarkoitatte?

*Arvelin* (osoittaen piippua Airoseen kädessä). Minä tarkoitan tuota piippua. Kaunis tyttö ja polttaa piippua — ai, ai, ai!

*Aironen* (itseksseen). Pakana! (Ääneen) Niin, katsokaa, minulla kivisti hampaita.

*Arvelin*. Kuinka ikävätä! Mutta sallikaa, kaunis lapseni, minun istua ja tehdä teille pari kysymystä.

*Aironen*. Olkaa niin hyvä. (Itsekseen.) Mitenkähän tämäkin leikki loppunee?

*Arvelin*. Minä tulin vast'ikään maalta. Nimeni on Arvelin.

*Aironen* (hajamielisesti). Minä tiedän sen.

*Arvelin*. Kuinka? Tiedättekö nimeni?

*Aironen* (itseksseen). Ah! (Ääneen). Minä olin sanoa, että minun on varsin hauskaa kohdata teitä.

*Arvelin* (itseksseen). Hän on erittäin, erittäin sievä. Minulla näette olisi vähän asiaa majori Silénille tai Selinille, en muista varmaan nimeä.

*Aironen*. Silénille. Teillä mahtaa olla hänelle hyvin tärkeitä asioita.

*Arvelin* (häristäen sormellaan). Ei saisi olla noin utelias, kaunis lapseni. (Nousee.) Enkä teille sanoisikaan sitä, ellette olisi (yrittää nipistämään häntä leuasta) noin vallattoman näköinen. (Istuu.) Minulla, näette, on veljenpoika Väinö, — hän on muuttanut sukunimensä Airoseksi.

*Aironen* (hyvin kiihkeästi). Noo?

*Arvelin*. "Noo?" Mitä se niin painava "noo" tietää?

*Aironen* (tyyneesti). Ei mitään. Minä vaan muutoin sanoin; kun minulla ei ole mitään erinomaista sanomista, niin minä sanon: noo!

*Arvelin*. Niin, minä aioin sanoa, että minulla on veljenpoika, Väinö Aironen, kelpo nuorukainen, mutta...

*Aironen*. Väinö Aironen, niinkö hänen nimensä on?

*Arvelin*. Juuri niin.

*Aironen*. Ah, herra Arvelin! Sellaisia nuorukaisia on harvassa kuin hän. Niin hyväsydäminen, niin jalomielinen! Ja kuinka hän rakastaa isänmaataan ja suomalaista teatteria.

*Arvelin*. Mistä te hänet tunnette?

*Aironen*. Kuka ei häntä tuntisi? Hän on näytellyt suomalaisessa teaterissa, ja koko kaupunki puhuu hänestä. Sitä paitsi käy hän välistä majorin luona, ja on sattunut niin, että majori on ollut poissa, ja me olemme silloin puhuneet yhtä ja toista. Välistä on hän kertonut minulle sedästään ja...

*Arvelin* (kiihkeästi). Noo?

*Aironen*. "Noo?" Mitä se niin painava "noo" merkitsee?

*Arvelin* (itseksseen). Tuo tyttö on viehättävä. (Tyyneesti, ääneen.) Ei mitään, muutoin vaan. Kun ei minulla ole mitään erittäin sanomista, niin minä sanon: noo! Mutta olispa hupaista tietää, mitä tuollaisilla pojan viikareilla olisi sanomista sedistänsä.

*Aironen*. Ah, herra! Hän kiittää ja ylistää setäänsä parhaaksi ihmiseksi maan päällä. Yksi ainoa seikka se vaan huolestuttaa poika parkaa.

*Arvelin*. Nimittäin?

*Aironen*. Väinö Airoseen tekisi mieli päästä näyttelijäksi, mutta setä kieltää.

*Arvelin*. Sama seikka se juuri minuakin painaa.

*Aironen*. Voi kuinka usein hän sanoo itkeneensä setänsä kovuutta! Ja kumminkin rakastaa hän setäänsä niin paljon.

*Arvelin* (itseksseen, liikuttettuna). Se kelpo poika!

*Aironen*. Enkä minä ymmärrä, miksikä te olette niin kova tässä yhdessä asiassa, koska Väinöllä, minä tarkoitan herra Airosella, on siihen halua ja taipumusta! Jos minä olisin setä, ja minun luokseni tulisi veljeni poika (nojaten takaa Arvelinin olkapäähän) ja sanoisi: setä kulta, laske minua teateriin, — niin minä vaan en hennoisi kieltää.

*Arvelin* (itseksseen). Mutta tuo tyttö on erinomaisen sievä, erinomaisen viehättävä. (Ääneen). Vai niin! Te arvelette siis, ett'ei sedän pitäisi kieltää veljenpojalta mitään?

*Aironen*. Miksikä te kiellätte sitten?

*Arvelin*. Hm. Miksikö kiellän? Tiedättekös, kaunis lapseni: jos te olisitte Väinö, en voisikaan kieltää.

*Aironen*. Miksikä juuri minulta?

*Arvelin*. Siksi, että te, että te pyydätte niin, niin förpiiskatun viehättävästi. Mutta kaikissa tapauksissa minun täytyy neuvotella asiasta muittenkin kanssa. Tuomari Tommila kehoitti minua käymään täällä hänen ystävänsä, majori Sil... Sel...

*Aironen*. Silén...

*Arvelin*. Niin juuri, majori Selinin ja professori Raunion luona, ja kosk'en tavannut majoria kotoa vaikka korvautuihan tuo vahinko tuhatkertaisesti hänen viehättävän ottotyttärensä kohtaamisella, hm. — niin aion nyt käydä puhuttelemassa professori Rauniota. Saattaisitteko sanoa, missä hän asuu?

*Aironen* (itseksseen). Professori Raunionko luokse neuvoa kysymään, hänen, joka ymmärtää teaterista vielä vähemmin kuin setä?! Hm. Tähän saakka on kaikki käynyt hyvin. Uskaltaisikohan?

*Arvelin*. Ette mahda tietää professori Raunion osoitetta?

*Aironen* (itseksseen). Olkoon menneeksi! Rohkea rokan syö. (Ääneen.) Professori Raunionko? Vallan hyvin. Hän asuu tässä samassa talossa, portista vasempaan, kolmannessa kerroksessa, ovi oikeaan. Ettehän unohda, herra Arvelin? Hän on tavattavissa neljännestunnin kuluttua?

*Arvelin*. Ken voisi unohtaa mitä te sanotte! Ja nyt — toivoakseni näkemään asti! Pyydän sanomaan terveiseni majori Sil... Sel... Selinille...

*Aironen*. Kiitos! Minä olen kertova hänelle, että täällä kävi muuan ystävällinen herra...

*Arvelin*. Hm. Te olette liian hyvä.

*Aironen*. ... muuan ystävällinen herra, joka lasketteli leikkiä ja nipisti minua poskesta.

*Arvelin*. No, no, no, no, kaunis lapseni. Ei semmoista tarvitse kertoa. (Itseksseen.) Ihmeellisen sievä! (Ääneen.) Enhän minä voinut olla nipistämättä, olette niin vallattoman näköinen.

*Aironen*. Niinhän se herra Aironenkin sanoo joka kerta kuin nipistelee poskeani.

*Arvelin*. Mitä?! Uskaltaisiko se pojan viikari tehdä sellaista? (Kiukussa.) Vai sellaista!

*Aironen*. Mutta onko se sitten niin vaarallista? Miksikä te niin suututte tuohon kelpo nuorukaiseen?

*Arvelin*. Kelpo nuorukaiseen? Hänen pitää ollakin kelpo, sillä hänellä on ollut silmäinsä edessä hyvä esimerkki sedässään. Jaa-a.

*Aironen*. Sitä minäkin. Herra Aironen osaa hienostellakin aivan kuin te.

*Arvelin* (itseksseen). Tuo tyttö on peijakas. Täytyy lähteä pois, muutoin hän pistää minut pussiin, ihan varmaan. (Ääneen.) Ja nyt, hyvästi, kaunis lapseni!

*Aironen* (Etsii jotain lattialta.)

*Arvelin*. Mitä te etsitte?

*Aironen*. Nuppineula vaan putosi huivistani.

*Arvelin*. Vai nuppineula! No etsitäänpäs sitä yhdessä. (Ottaa kiiruusti omasta huivistaan neulan.) Kas tässä se on. Sallikaa minun pistää se kiinni.

(Kiinnittää neulan Airoksen rosettiin.)



*Aironen.* Kiitos, herra Arvelin! Mutta mitenkä? Kultaneulaneko?

*Arvelin* (kiireesti). Minä pyydän, minä rukoulen, älkää pahoittako mieltäni. Ottakaa tuo neula muistoksi vanhalta ukolta, joka teidän seurassanne oli hetken nuorena jälleen. Se oli lyhyt ja kaunis hetki. Ja nyt hyvästi! (Ottaa Airosta kädestä.) Niin, hyvästi! (Hämillään.) Oikein totta, minä sanon, hyvästi!

*Aironen.* Herran haltuun, herra Arvelin!

*Arvelin.* Niin, voikaa hyvin, oikein hyvin!

(Suutelee äkisti Airoksen kättä.)

*Aironen.* No mutta herra Arvelin!

*Arvelin.* Ts, ts!

(Kiiruhtaa perältä pois.)

*Aironen* (hänen jälkeensä). Älkää unohtako: portista vasempaan, kolmannessa kerroksessa, ovi oikeaan. Neljäntunnin kuluttua.

*Arvelin.* Kiitos, kiitos!

4:s kohtaus.

Aironen (yksin).

*Aironen* (itseksensä). Minä poloinen poika, mitä olenkaan uskaltanut! Olen neuvonut sedän muka professori Raunion luokse; se on: tähän samaan huoneeseen, johon on kaksi käytävää. Saan siis olla nyt professorinakin. Mutta... teenköhän minä oikein, kun tällä tavalla narraan vanhaa setää? — Niin, mutta enhän minä muutenkaan voi osoittaa hänelle näyttelijä-lahjojani. Kun komedia on lopussa, pyydän häneltä anteeksi, ja saahan hän sittenkin mennä neuvoja kysymään. A la bonheur! Professoriksi siis!

5:s kohtaus.

Aironen. Pellonpää (oikealta).

*Aironen.* Kas niin, herra Pellonpää! Te tulette aivan kuin käskettynä.

*Pellonpää.* Niinhän sitä nyt justiissa tullaannii, mutta muijan käskystä, muijan käskystä. Sapperment! Muija, kuulkeehan, ei meinoo outtoo niitä rahoja. Johan minä sille koitin selittee, jotta setä tulloo tupsahtaa ihan tuossa paikassa kaupuntiin ja sitten myö kyllä soahaan ne rahattii, mutta tiijättähän työ sen mejän muurin: jos ei mitä hänen mielesä jäläkeen, niin ulisoo ja uluvoo ja välliin oikeen kauhalla peähännii lyyvvä muksauttoo.

*Aironen* (maltittomasti). No mutta odottakaa toki yksi tunti, yksi ainoa tunti! (Polkien jalkaansa). Ymmärrättekö te, kuinka hirmuisen lyhyt aika se on?

*Pellonpää.* Ymmärränhän minä sen, mutta...

*Aironen.* Kas niin, ei mitään muttia eikä mutkia. Tunnin kuluttua saatte viedä rouva Pellonpäälle joka pennin ja vapaapiletin huomiseen näytäntöön. Mutta nyt teidän täytyy kiireesti auttaa minua. Siirrelkää tässä huonekalut niin, ett'ei tätä huonetta outo enää samaksi tunne. Ottakaa myös päällykset pois tuoleilta ja sohvalta ja menkää sitten ullakolle; siellä on minulla korillinen vanhoja kirjoja. Tuokaa se alas!

*Pellonpää.* Mutta mittees tästä kaikesta lähtöökään?

*Aironen* (kärsimätönnä). Elämää mulle ja rahoja teille. Tehkää nyt vaan kuin käsikin ja joutuun! (Uutimien taakse.)

*Pellonpää* (siirtelee huonekaluja, itseksensä). Hm. "Kuin käsikin." Sapperment! Mutta minkäs sille tekköö, kun minn' oun kerran niin hyvä mies ja se mielenii loatu on mulla niin lauhkiata sorttia. Mutta mitteehän se majisteri oikiistaan meinookaan toassiissa? Ja on se teäkii päivä! Enissäi ahistaa muija minua velekomaan ja sitten minusta tehkää jonniillainen Pankko ja sitten tehkään pojasta mamseli ja sitten veäntyy tänne setä ja sitten uluvoo muija ja uhkaa, ja nyt sitä soa panna talon ihan nurin narin.

Soahaanpas nähä, niin vielä ne tännään minuttii akaks pukkoovat, hammeet peälle ja muut hynttyyt ja hetaleet.

*Aironen* (uutimien takaa). Joko alkaa olla valmiita?

*Pellonpää*. Valamista on tuossa paikassa. Flinkist, flikat, sanoi Porilainen.

*Aironen* (tulee, yönuttu yllä). Kas näin. Miltäs näytän?

*Pellonpää*. No mutta kylläpäs työ voan ossootte laitella ihtiänne. Äsken nättiä mamselia ja nyt vanahoo äijee. Tommotto kränä, sanoi Porilainen.

*Aironen*. Luuletteko, herra Pellonpää, että outo voisi tuntea tätä huonetta enää samaksi?

*Pellonpää*. Eikös Helssingissä!

*Aironen*. Käykääs nyt joutuun se kirjakori ullakolta.

*Pellonpää*. Mutta.

*Aironen*. Joko taas mutta?

*Pellonpää*. Mutta jos se muija toas ottaa kauhan?

*Aironen*. No ottakaa te hiidessä vaikka kastrulli! Pois joutuun!

(Pellonpää pois.)

6:s kohtaus.

*Aironen* (yksin).

*Aironen* (peilin edessä). Nyt on vielä vaan nuoresta laitettava vanha. Vielä parta ja silmälasit. Kas niin. Nyt on professori Raunio valmis.

(Oikealla kolkutetaan. Avaa.)

7:s kohtaus.

*Aironen*. Arvelin.

*Arvelin*. Tuhat kertaa anteeksi, herra professori! Nimeni on Arvelin.

*Aironen*. Varsin hauskaa. Olkaa hyvä. (Osoittaa tuolia; yskii). Suokaa anteeksi, minulla on kova katarri; senvuoksi on ääneni vähän kimeä.

*Arvelin*. Jaa, se on totta; katarri on hyvin paha asia. Toisinaan, kun saa oikein pahan katarrin, niin se on niin paha katarri, ett'ei sen pahempaa katarria voi olla. (Itsekseen.) Kyllä kai minä nyt puhun pötyä, mutta tonttuko sitä osaa puhua noitten oppineitten herrain kanssa!

*Aironen*. Se on totta.

*Arvelin*. Se on aivan totta. (Äänettömyyttä.) Varsinkin siellä maalla, kun sattuu semmoinen katarraalinen, kostea ilma... (Itsekseen.) Pötyä taas. (Ääneen.) Minulla on kunnia tuoda teille terveisiä ystävältänne, tuomari Tommilalta, joka vasta muutti sinne meidän seuduille.

*Aironen*. Kiitos! Kuinka hän nyt oikein jaksaa?

*Arvelin*. Niinkuin ennenkin: iloinen ja lystikäs mies.

*Aironen*. Ja tuomarin rouva on toivoakseni hyvässä terveyden tilassa!

*Arvelin*. Rouvako? No, mutta johan siitä on seitsemän ajastaikaa kuin rouva nukkui kuoleman uneen.

*Aironen* (itseksseen). Ah! (Ääneen.) Ei, ei, minä erehdyin. Minä tarkoitan hänen tyttärtään.

*Arvelin* (itseksseen). Mutta tuohan on kovin vähämuistinen. (Ääneen.) Ellette pahastu, niin uskallan muistuttaa, ett'ei tuomarilla ole tyttäriä ollutkaan, vaikka hän niitä aina on toivonut.

*Aironen* (itseksseen). Ei, kyllä tämä puhe pitää lopettaa, muutoin manaan esiin kaikki tuomarinrouvat

ja toimitan tyttäriä kaikille tuomareille. (Ääneen.) Suokaa anteeksi, minä olin vähän...

*Arvelin.* Ajatuksissanne?

*Aironen.* Niin juuri.

*Arvelin* (viattomasti). Sitä en ensinkään kummastele. Tuomarikin sanoo aina: Minkä viisaampi mies, sen sekavampi päästään. (Itsekseen.) Voi, pakana! Nyt taisi tulla kovin paksua.

*Aironen.* Te olette erittäin hyväntahtoinen; samoin teidän ystäväanne tuomarikin. Sitä paitsi sain vastikään ulkomailta kirjeen, täynnä hyvin murheellisia tietoja. Senvuoksi olin vieläkin ajatuksissani. Ajatelkaas: parhaan ystäväni poika kuollut ja niin surkean kuoleman!

*Arvelin* (osaa-ottavasti, yhä enenevällä tarkkuudella). Sepä ikävätä. Hän mahtoi olla toivorikas nuorukainen?

*Aironen.* Niin, hänestä toivottiin hyvin paljon, ja hänestä olisi tullutkin kunniata isänmaalle, ellei erään ihmisen itsepäisyys olisi syössyt häntä turmioon.

*Arvelin.* Hän mahtoi olla tuollainen filosofian tohtori, professorin alku?

*Aironen.* Ei.

*Arvelin.* Lääkäri, tuomari, pappi?

*Aironen.* Ei. Hän oli — näyttelijä.

*Arvelin* (säpsähtää). Näyttelijä, — näyttelijä! Hm. Herra professori! Minä kyllä tiedän, että surullisen asian kertominen vaan lisää tuskaa, mutta kumminkin pyytäisin saada kuulla nuorukaisen historian, lyhykäisyydessä vain.

*Aironen* (huokaa). Ah, herra Arvelin! Tätä on koko surullinen romaani, verinen romaani. Hänen isänsä oli erinomaisen runollinen luonne, ja jätti pojalleen perinnöksi palavan rakkauden taiteesen ja — köyhyyttä Kaikeksi onneksi otti setä (Arvelin säpsähtää) pojan kasvattaakseen. Pienestä pitäin rupesi pojan mieli hehkumaan teateriin. Ylioppilaaksi tultuansa hän näytteli muutamia kertoja seuranäytelmissä, osoittaen tavattomia näyttelijälahjoja. Hän ei kuitenkaan saanut vapaasti seurata kutsumustaan. Häntä vaadittiin vaan lukemaan lain-oppia.

*Arvelin.* Kukas se sitä vaati?

*Aironen.* Setä.

*Arvelin* (itseksseen). Merkillistä, kuinka tuon nuorukaisen ja Väinön tarinat vetävät yhteen.

*Aironen.* Setä vastusti hänen taideharrastuksiansa, huolimatta pojan rukouksista ja muitten kehoituksista. Hän sanoi teatteria vaan joutavaksi laitokseksi.

*Arvelin* (itseksseen). Aivan kuin minä. (Ääneen.) Kuinkapa kävi sitten?

*Aironen.* Kääntääkseen muka pojan mieltä toisaalle ja raastaakseen hänet pois kotimaisten taiteilijan seurasta, lähetti setä hänet ulkomaille.

*Arvelin* (itseksseen). Saman teen minäkin Väinölle.

*Aironen.* Mutta se oli vain öljyä tulee. Ulkomailta poika saikin nähdä teaterin sen jaloimmassa muodossa. Siellä vasta hänen intonsa sai yllykettä...

*Arvelin.* Enpäs lähetäkään.

*Aironen.* Kuinka?

*Arvelin.* Hm. Tehkää hyvin ja jatkakaa.

*Aironen.* Dresdenissä hän tutustui useampain taideniekkain kanssa. Hän näytteli kerran Pienessä Teaterissa niin suurella menestyksellä, että hänelle kohta tarjottiin paikka Dresdenin parhaimmassa teaterissa, eikä aikaakaan, niin kaikui hänen nimensä ympäri koko avaran Saksanmaan. Päälle päätteeksi hän rakastui kuuluisaan näyttelijättäreeseen Agnes von Bühlendorffiin, — kaiketi luitte siihen aikaan hänen nimensä sanomalehdissä?

*Arvelin.* Suokaa anteeksi, minä en milloinkaan lue teateriuutisia, sillä minulla on niin paljo tekemistä rautaruukkini kanssa, ett'ei ole semmoisiin aikaa riittänyt. Kenties olette lukeneet sanomalehdissä

Rautakosken ruukista?

*Aironen.* Suokaa anteeksi, — minä en lue milloinkaan ruukkiuutisia.

*Arvelin* (itseksseen). Siinä sait, Arvelin. (Ääneen) Mutta sitten?

*Aironen.* Nuorukainen pyysi nyt sedältänsä naimalupaa ja vielä kerran lupaa päästä teateriin, mutta tuo luonnoton setä kielsi kumpasenkkin!

*Arvelin* (itseksseen). Naimaluvan olisin minä sentään antanut.

*Aironen.* Hän pakotti nuorukaisen palajamaan kotia. Nuorukainen totteli. Hän jätti morsiamensa toivomaan sedän mielen muuttumista. Vielä kerran hän pyysi ja rukoili, polvillaan ryömien, mutta silloin

*Arvelin.* Silloin?

*Aironen.* Setä hylkäsi hänet ja — kirosi!

*Arvelin* (säpsähtää). Kirosi?

*Aironen.* Kirosi... Kolmen vuoden kuluttua setä kuoli. Nyt oli nuorukainen vapaa. Hän riensi ulkomaille morsiamensa luo, mutta (synkästi) löysi hänet...

*Arvelin.* Löysi hänet...

*Aironen.* Ruumiina. Tyttö oli kuollut suruun ja ikävään. — Sen koommin matkusteli nuorukainen ympäri maailmata kuin varjo, rauhaa hakien joka paikasta, mutta löytämättä sitä mistään. Armaan kuolema ja sedän kirous eivät suoneet hänelle lepoa.

*Arvelin.* Kuinka pahasti sentään!

*Aironen.* Hän kirjoitti kerran Firenze'stä. Hän oli nähnyt Ristori'n. Koko teatteri oli itkenyt, ja näytelmän loputtua oli Ristori kutsuttu esiin; miehet huusivat bravo, naiset huusivat kiitos. "Niin," kirjoitti hän, "Ristori on onnellinen, sillä kesken yleisön riemuhuutoja ei kajahtele hänen korvissansa sedän kirous! — —" Kului kaksi vuotta. Omaisuutensa oli hän jättänyt kunnottoman käsiin. Eikä aikaakaan, niin myötiin tila huutokaupalla, ja poloinen nuorukainen...

*Arvelin.* No!?

*Aironen.* Joutui mieron tielle.

*Arvelin.* Mie-ron tiel-le.

*Aironen.* Ja kaikki vaan tuon luonnottaman sedän tähden.

*Arvelin* (Itsekseen). Herran tähden, kun ajattelen Väinöä! (Ääneen.) Vaan sitten?

*Aironen.* Surkein osa on vielä jäljellä. Henkeänsä elättääkseen, otti hän vastaan tarjouksen eräasen pikku teateriin Saksassa. Hänen nimensä ei ollut vielä unohtunut. Mutta itku oli äänen sortanut, suru vartalon koukistanut. Hän — vihellettiin ulos.

*Arvelin.* Vi-hel-let-tiin!

*Aironen.* Silloin tekee hän huiman päätöksen. Hän yrittää seuraavana päivänä uudestaan. Ja uudelleen hänelle vihelletään. Mutta silloin (tragillisesti)... silloin hän astuu vakavin askelin etunäyttämölle... kasvot kalpeina... tuijottavin silmin... Hän vetää taskustaan pistolin...

*Arvelin* (nousee). Pistolin?!

*Aironen.* Kuuluu laukaus ja — verinen ruumis kaatuu lattialle... Se oli minun nuoruuden ystäväni kohtalo, johon hänet oli saattanut sedän kirous.

*Arvelin* (neuvotonna). Hm. Ihmeellistä! (Päätäväisenä.) Hyvästi, herra professori!

*Aironen.* Kuinka? Aiotteko lähteä?

*Arvelin.* Minulla tosin oli teille vähäsen asiaa. Olisi ollut kysyttävä teidän arvokasta neuvoanne, mutta kertomus teidän ystäväne kohtalosta antoi minulle kaikkein parhaimman neuvon, miten tehdä.

*Aironen.* Suokaa anteeksi, minä en ymmärrä.

*Arvelin.* Herra professori! Asia on sitä laatua, että... että... minulla ei ole lapsia.

*Aironen.* Peräti ikävä seikka.

*Arvelin.* Mutta minulla on veljenpoika; se tahtoo sanoa, minä olen setä; niin, minä olen setä.

*Aironen.* Toivotan onnea veljenpojalle, jolla on niin kelpo setä.

*Arvelin.* Kelpo? Sepä se juuri temppu onkin. Olin vähällä tulla varsin epäkelvoksi. Minun veljenpojallani on erinomainen halu teateriin, aivan kuin teidän ystävällännekin oli. Minä olen tähän saakka vastustanut.

*Aironen.* Ai, ai, kuinka varomatonta!

*Arvelin.* Niin kerrassaan varomatonta. Teidän ystäväne kohtalo on avannut silmäni, ja minä riennän nyt hänen luoksensa ja päästän hänet Herran nimeen menemään. Jos hän teaterissa tulee onnettomaksi, niin syyttäköön itseänsä, mutta minä kauhistun, ajatellessani, että minun kieltoni saattaisi syöstä hänet turmioon.

*Aironen.* Mikä teidän veljennepojan nimi on?

*Arvelin.* Hän on muuttanut sukunimensä, niinkuin nuorten suomalaisten varsin hyvin sopiikin, taikka, paremmin sanoen, hän on ottanut meidän suvun vanhan, alkuperäisen suomalaisen nimen. Eikös se ole oikein tehty, herra professori?

*Aironen.* Aivan oikein, ja niin minä olen itsekin tehnyt. Isäni sai koulussa nimekseen Stenberg, mutta minä otin takaisin vanhan nimemme Raunio.

*Arvelin.* Veljenpoikani nykyinen nimi on Väinö Aironen.

*Aironen.* Vai niin! Minä tunnen hänet vallan hyvin. Hyvä poika — kaikin puolin kunnan nuorukainen.

*Arvelin.* Niin juuri. Ja hänet olin minä vähällä saattaa onnettomuuteen. Minä riennän heti paikalla hänen luokseen. — Hyvästi, herra professori!

*Aironen.* Malttakaas hetkinen, herra Arvelin! Niinkuin sanottu, on Aironen erinomainen nuorukainen, mutta, ymmärrättehän, täällä Helsingissä kuluu paljo rahaa...

*Arvelin.* Arvattavasti. Se ei ole niin vaarallista, kunhan muutoin vaan pitää mielen päässään.

*Aironen.* Niin juuri. Minä tiedän, että hänellä on tuommoisia pikku velkoja, pari, kolme, neljä, viisisataa markkaa. Nämä tietysti eivät muuta teidän hyvää päätöstänne...

*Arvelin.* Mitä ajattelettekaan minusta, herra professori?

*Aironen.* Te olette kunnan mies. Sallikaa puristaani kättänne.

*Arvelin.* Ja nyt Väinön luokse. En ole koskaan unohtava neuvoa, minkä teiltä sain.

(Pois oikealta.)

8:s kohta.

Aironen (yksin).

*Aironen.* Eläköön! Sanokoonpas nyt setä, ett'ei minusta ole näyttelijäksi! Ja lupa on saatu ja velat maksetaan. Eläköön! Kas niin! Nyt riittää professorina olo. (Heittää yltään yönuton ja ottaa valeparran pois.) Vaan, mitäs ääniä tuolta kuuluu?

9:s kohta.

Aironen. Arvelin.

*Arvelin.* Suokaa anteeksi, herra professori, jos jälleen teitä häiritseen. Teidän oveltanne on kaiketi nimilippu pudonnut pois, ja se seikka saattaa teille, joskus tuottaa hankaluuksia.

*Aironen.* Kuinka niin?

*Arvelin.* Juuri kuin olin menemäisilläni ulos, tuli ovesa vastaani muuan puotipoika ja kysyi minulta,

onko muka herra Aironen kotona. Minä tietysti sanoin, että tässä asuu professori Raunio, mutta sitä hän ei ottanut uskoakseen. Kysyttyäni viimein, mitä asiaa hänellä oli herra Airoselle, veti hän esiin laskun Studen puodista ja sanoi tulleen velkomaan jo viidettä kertaa. (Pyörittää päätään.) Minä luonnollisesti otin laskun ja maksoin sen. Kaunis lasku! Ei muuta saata sanoa. Siinä pari pukua ja huivit ja sormikkaat ja sen semmoista. Ai, ai, ai, sitä nykyajan nuorisoa! Mutta minä en ole tuosta millänikään. Niin, Herran haltuun professori! (Antaa kättä Airoselle ja astuu häntä hyvin lähelle.) Mitä?! Mitä minun pitää näkemäni?

*Aironen.* Väinö vaan, setä hyvä!

*Arvelin.* Kuules, poika! Mitä minun pitää ajatella sinusta?

*Aironen.* Pelkkää hyvää, setä kulta, pelkkää hyvää.

*Arvelin.* Mutta... mutta... minä en ole oikein selvillä mistäkään. Äsken, aivan vast'ikään, puhelin professori Raunion kanssa ja nyt —

*Aironen.* Väinö Airoksen kanssa. Onkos siinä mitään ihmeellistä? Se tosin on ihmeellistä, että professori ja minä olemme ihan sama henkilö. Mutta sehän todistaa, että minulla on näyttelijä-lahjoja.

*Arvelin.* Mutta mistä sinä sait tietää minun olevan kaupungissa?

*Aironen.* Kävithän äsken majori Silénin luona, setä?

*Arvelin.* Ahaa! Minä arvaan: majorin ottotytär on sen sinulle jo ennättänyt kertoa. (Itsekseen.) Kunhan vaan ei olisi tytön hupakko puhunut liikoja.

*Aironen.* No, mitä sanot, setä? Eikö minusta ole näyttelijäksi?

*Arvelin.* Kelvoton poika! No niin, no niin (liikutettuna), salli minun syleillä sinua, vaikka oletkin tehnyt vähän pilaa vanhasta sedästäsi.

*Aironen.* Ethän, setä, enää toki ole suutuksissa?

*Arvelin.* No hyvä on, hyvä on. (Pyyhkäisee salaa silmiänsä. Koettaen olla ankara.) Mutta kuules, poika! Tämä rahan tuhlaaminen (vetää laskun taskustaan), tämä rahan tuhlaaminen ei ole oikein kiitettävää. Luultavasti olet vielä muuannekin velkaa?

*Aironen.* Hyvin vähän: 300 markkaa.

*Arvelin.* Minusta nähden se ei ole niinkään vähän. Mihinkäs olet pannut ne rahat, mitkä viime viikolla minulta sait?

*Aironen* (ujostellen). Setä hyvä! Osa niistä meni välttämättömiin ja toinen...

*Arvelin.* Jaha, jaha! Entäs toinen?

*Aironen.* Toinen meni — myöskin välttämättömiin.

*Arvelin.* Saisiko udella, mihin?

*Aironen.* Minä ostin erään lahjan.

*Arvelin.* Jassoo! Vai lahjan? Kelle sinä lahjoja ostelet?

*Aironen.* Juuri tuolle majorin ottotyttäreille.

*Arvelin.* Miksi?

*Aironen.* Siksi, että hän on niin erinomaisen sievä ja niin vallattoman näköinen. Eikös ole?

*Arvelin* (unohtaen). Jaa, tosiaankin! Hän on erittäin, erittäin sievä ja vall... Hm. (Totisena.) Kuulepas! Nuorten miesten ei pitäisi ostella lahjoja...

*Aironen.* Mutta sopineehan toki antaa, kun kerran on ostettu?

*Arvelin.* No niin, no, miks'ei? Mutta minä en ymmärrä...

*Aironen.* Mutta minä ymmärrän. Tuo sievä ottotytär on saanut muittenkin sydämiä sykähtelemään.

*Arvelin.* Mahdollista kyllä, nuorten hulivilien.

*Aironen.* Ja vanhain vilihulien.

*Arvelin.* Mitä?!

*Aironen.* Setä! Ethän sinä toru, jos annan hänelle pienen lahjan. Minä näytän sen sinulle, niin saat sanoa, onko se kaunis. (Näyttää neulaa.) Kas tällainen se on?...

*Arvelin.* Vai niin, mutta.... (Itsekseen). Mitä helkkaria! Sama neula, jonka äsken lahjoitin majorin ottotyttäreille. (Ääneen). Poika!

*Aironen.* Eikö se ole kaunis?

*Arvelin* (polkee jalkaa). Poika!

*Aironen.* Mitä, setä hyvä?

*Arvelin.* Selitä heti paikalla!

*Aironen.* Kyllä minä selitän, mutta et saa suuttua. Lupaatko?

*Arvelin.* Olkoon menneeksi! Mutta joudu!

*Aironen.* Majorin ottotytär olin — minä!

*Arvelin.* Mahdotonta! Mahdotonta!

10:s kohta.

Entiset. Pellonpää (kantaen kirjakoria).

*Aironen.* Tuossahan saamme parahiksi vieraanmiehen. Herra Pellonpää! Sanokaa setäni kuullen, pukeuduinko minä taanoin teidän nähtenne tytöksi ja sitten vanhaksi herraksi.

*Pellonpää* (hiljaa Airoselle). No mutta, mittees työ nyt, majisteri?... Ettenkös työ pelekee, jotta...

*Aironen.* Kertokaa vaan suoraan kaikki.

*Pellonpää.* No sapperment! Tytöksi se majisteri ihtesä teki kuin tekkii, ja niin hiivatin nätiks, ja sitten kuin ala laittautua ukon kähnäksi, niin vie sinun...

*Aironen.* No mitä sanot nyt, setä?

*Arvelin.* Mutta tämä sama huone...

*Aironen.* Tähän on kaksi käytävää.

*Arvelin.* Minua on siis vedetty nenästä kaksin kerroin. (Äkäisenä.) Kuules, poika! Tämä on kelvotonta. Sinä olet... (katsoen Väinöön ja lauhtuu)... sinä olet... sinä olet... (liikutettuna)... sinä olet luotu näyttelijäksi.

*Pellonpää.* No sapperment! Nyt se käyvvöö niinkuin rasvattu voan. Ja sen minnäi sanon, jotta tästä majisterista tulloo ihe Leino tai Aalperi ja kolomen vuuven peästä siitä tulloo ihe Perpummikkii. Ja se olsis laakommist se, sanoi Porilainen. Mutta mittees näillä kirjan töskyillä ennee tekköö?

*Aironen.* Ne saatte itsellenne. Ja huomenna, hyvät herrat, saan pyytää teitä teateriin.

*Pellonpää.* Ja myökös tullaan. Sapperment! Ja minä paukutan käsiäni, jotta halakee noapurin korvat. Klapatan visust, sanoi Porilainen.

*Arvelin.* Mutta pidä huolta, Väinö, että on muitakin taputtajia kuin me kaksi.

(Esirippu alas.)

\*\*\* END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK SETÄ: ILVEILYS YHDESSÄ NÄYTÖKSESSÄ \*\*\*

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in

the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE  
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE  
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at [www.gutenberg.org/license](http://www.gutenberg.org/license).

**Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works**

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at [www.gutenberg.org](http://www.gutenberg.org). If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the



requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR

INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

## **Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™**

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at [www.gutenberg.org](http://www.gutenberg.org).

## **Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation**

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at [www.gutenberg.org/contact](http://www.gutenberg.org/contact)

## **Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation**

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit [www.gutenberg.org/donate](http://www.gutenberg.org/donate).

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: [www.gutenberg.org/donate](http://www.gutenberg.org/donate)

## **Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works**

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: [www.gutenberg.org](http://www.gutenberg.org).

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.